

E-RIIGI JA SIDETURU ARENDAMISE PROGRAMM 2021–2024

Programmi koostaja ja vastutaja	Riigi infosüsteemide osakond, side ja riigi infosüsteemide asekanstler
Programmi eelnõu valmimise aeg	05.03.2020
Vormi sisu kasutamise selgitus	Vorm on abiks riigi eelarvestrateegia (RES) protsessi sisendina koostatava programmi dokumendi eelnõu koostamiseks. Programmi eelnõu kohandatakse RES-ist ja riigieelarvest lähtuvalt. Programmi kinnitab minister käskkirjaga.

1. Programmi esileht

Tulemusvaldkond	Infoühiskond
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eestis on loodud hästi toimiv keskkond IKT laialdaseks kasutamiseks ja nutikate lahenduste loomiseks, mis on seeläbi tõstnud majanduse konkurentsivõimet, inimeste heaolu ja riigivalitsemise tõhusust.
Valdkonna arengukava	Eesti infoühiskonna arengukava 2020 ¹
Programmi nimi	E-riigi ja sideturu arendamise programm aastateks 2021–2024
Programmi eesmärk	Programmi tegevuste elluviimise tulemusena on tehnoloogiatrende ja elanike vajadusi arvestav taristu, mis töötab nii avaliku kui ka erasektori huvides, võimaldades tootlikkuse kasvu mõlemas sektoris ning kõigil isikutel Eestis kasutada mis tahes ajal kiiret interneti.
Programmi periood	2021–2024
Peavastutaja (ministeerium)	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	Riigi Infosüsteemi Amet (RIA), Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA)
Kaasvastutav ministeerium ja selle valitsemisala asutused	Ei ole

¹ https://www.mkm.ee/sites/default/files/eesti_infouhiskonna_arengukava.pdf

2. Sissejuhatus ehk programmi sisu lühikokkuvõte

Programmi eesmärk: Tehnoloogiatrende ja elanike vajadusi arvestav taristu, mis töötab nii avaliku kui ka erasektori huvides, võimaldades tootlikkuse kasvu mõlemas sektoris ning kõigil isikutel Eestis kasutada mis tahes ajal kiiret internetti.

Tagatud on turvalist andmete liikumist ning teenuste pakkumist ja tarbimist võimaldav riigi infosüsteemi baastaristu. Nii Eesti kui ka teiste riikide elanikud ja ettevõtted kasutavad mugavaid ning tõhusaid e-teenuseid. Paremate oskuste ning haridustasemega elanikud kasutavad info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat oma elukvaliteedi parandamiseks ning teevad suurema lisandväärtusega tööd. Nutikat tehnoloogiat, taristut ning ettevõtlusvorme ära kasutav digiareng avab Eesti ettevõtetele uksi uuteks ärivõimalusteks ning ekspordiks.

Programmi abil viib peavastutaja, MKM koos partneritega ellu Eesti infoühiskonna arengukava 2020 (edaspidi arengukava) alavaldkonna (Infoühiskonna arendamine) alljärgnevate alaeesmärkide tegevussuunad:

- (*) sideturu ja ühenduste areng;
- (*) riigi infosüsteemi areng;
- (*) paremad avalikud teenused IKT abil;
- (*) IKT oskuste areng.

Kuna Eesti Infoühiskonna arengukava 2020 dokumendile on jätkuarengukava loomine pooleli, siis lähtutakse antud programmis Eesti Infoühiskonna arengukava 2020 põhimõtetest ja tegevussuundadest.

Antud programmi tekstid on sihttase 2024. aastal sama kui sihttase 2023. aastal, sest tegevuste elluviimine sõltub enamjaolt Euroopa Struktuurifondide rahastusest. Antud hetkel (06.03.2020 seisuga) on uue SF perioodi rahastuse läbirääkimised käimas, seega vahendeid programmi planeerida ei saa. Selles tulenevalt eeldame, et sihtasemed ei muutu.

3. Programmi juhtimiskorraldus

3.1. Ülevaade programmi koostamise korraldusest

Programm toetub arengukava ülevaatus (2018) käigus täpsustatud tegevussuundadele. Programmi ning rahastuskava koostas MKMi riigi infosüsteemide osakond ning selle elluviimise eest vastutab side ja riigi infosüsteemide asekanter. Programmi rakendamine toimub muuhulgas riigi IKT arendusprojektide rahastamise ning nõustamise kaudu.

3.2 Ülevaade valitsemisaladest ja huvirühmadest, kes on programmi koostamise ja rakendamisse kaasatud

Programmi elluviimise on kaasatud Riigi Infosüsteemi Amet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Statistikaamet, Maa-amet.

3.3. Seos teiste tulemusvaldkondadega

Infoühiskonna näol on tegu horisontaalse teemaga, mis tähendab, et teiste tulemusvaldkondade arengukavade koostajail tuleb ette näha asjakohased tegevused IKT kasutuselevõtuks oma valdkonna sisuliste eesmärkide saavutamisel. Otsene sisuline puutumus on hariduse ja teaduse tulemusvaldkonnaga, mille puhul e-riigi programm näeb ette tugitegevusi haridusprojektide piloteerimisel, taristu arendamisel ning teadus- ja arendustegevuse suunamisel.

Samuti on seos Siseministeriumi tulemusvaldkonna ja programmiga – viimases on kajastatud MKM vastutus seoses elektroonilise side kaudu toimiva asukohapõhise kiire ohuteavituse süsteemi tehnilise lahenduse välja töötamisega. Samas on kajastatud ka MKM vastutus elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamisel.

3.4. Programmi seire

Programmi seire toimub ühtses ajakavas Eesti Infoühiskonna arengukava 2020 seirega, mille tulemusel tekivad nii arengukava tulemusaruanne kui programmi aruanne. Vastutavate ametnike jooksvat koostööd ja infovahetust korraldab MKM.

4. Programmi eesmärk, moodsikud ja eelarve

4.1. Programmi eesmärk

Programmi eesmärk on tehnoloogiatrende ja elanike vajadusi arvestav taristu, mis töötab nii avaliku kui ka erasektori huvides, võimaldades tootlikkuse kasvu mõlemas sektoris ning kõigil isikutel Eestis kasutada mis tahes ajal kiiret interneti. Kõrgem siht on seeläbi toetada IKT abil majanduse konkurentsivõime ja inimeste heaolu tõusu ning riigivalitsemise tõhusust.

Programmi tegevuste elluviimise tulemusena on Eesti elanikel ja ettevõttele juurdepääs kiirele ning kaasaegsel tehnoloogial põhinevale internetiühendusele. Tagatud on turvalist andmete liikumist ning teenuste pakkumist ja tarbimist võimaldav infosüsteemi baastaristu. Nii Eesti kui ka teiste riikide elanikud ja ettevõtted kasutavad mugavaid ning tõhusaid e-teenuseid. Paremaste oskuste ning haridustasemega elanikud kasutavad info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat oma elukvaliteedi parandamiseks ning teevad suurema lisandväärtusega tööd. Nutikat tehnoloogiat, taristut ning ettevõtlusvorme ära kasutav digiareng ning e-Eesti hea maine avab Eesti ning välisriigi ettevõttele uusi uuteks ärvõimalusteks ning ekspordiks.

4.2. Programmi moodsikud

Tabel 1. Programmi moodsikud

Moodsik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
1. 100Mbit/s või suurema kiirusega interneti kasutamise osakaal Allikas: TTJA	18%	22%	24%	26%	26%
2. Rahuolu e-teenustega 90% ettevõtjate seas Allikas: MKM Teenuste kataloog - riigteenused.ee	59,68%	70%	80%	90%	90%
3. Rahuolu e-teenustega 85% elanike seas Allikas: MKM Teenuste kataloog - riigteenused.ee	65,18%	75%	80%	85%	85%
4. Turvalist elektroonilist identiteeti kasutavate inimeste osakaal elektroonilist identiteeti omavatest elanikest Allikas: RIA	60%	67%	69%	71%	71%
5. Interneti mittekasutajate osakaal 16–74-aastaste Eesti elanike seas Allikas: Statistikaamet (IT32: 16-74-aastased arvuti- ja internetikasutajad isikute rühma järgi)	9,8%	8%	6%	5%	5%

6. IKT- spetsialistide osakaal koguhõives Allikas: Statistikaamet	6,8%	8%	8%	8%	8%
--	------	----	----	----	----

4.3. Programmi eelarve

Tabel 2. Programmi eelarve

Eelarve jaotus	2020	2021	2022	2023
Kulud	47 491 654	47 986 737	40 587 009	35 165 028
sh välistoetused ja kaasrahastus	27 348 074	29 292 759	21 899 424	15 568 630
Investeeringud	3 295 540	2 033 333	2 033 333	2 033 333
sh välistoetused ja kaasrahastus	19 167	19 167	19 167	19 167
Mitterahalised kulud	1 209 850	1 009 362	972 645	963 3

5. Olukorra lühianalüüs

Eesti infoühiskonna arengu peamine alussammas on olnud avaliku sektori aktiivne roll innovaatiliste lahenduste tellimisel ja arengueelduste kujundamisel, samuti ettevõtete panustamine uutesse tehnoloogiatesse ning Eesti inimeste kõrge usaldus e-riigi vastu, millest tuleneb valmisolek uute tehnoloogiliste võimaluste kasutamiseks.

Toetudes Eesti infoühiskonna 2020 mõõdikute saavutustasemetele, on senised tegevused igas valdkonnas viinud püstitatud eesmärkidele lähemale, või eesmärgid täidetud. Samas, vaatamata pidevale arengukavas seatud eesmärkide poole liikumisele, on ikka veel paiku Eestis, kus pole kiiret interneti, e-riigi baastaristu vajab jätkuvat kaasajastamist, e-teenused on eri asutuste vahel killustunud ning kohati raskesti leitavad, kodanike ja ettevõtjate oskused IKT võimalusi rakendada on ebaühtlased ning tehnoloogia areng libiseb oskuste arengul eest ära, e-Eesti maine ja eksport vajab jätkuvalt riigipoolset tuge ja koostööd.

Esimene, vaieldamatult kõige kaalukama mõjuga alaeesmärk on interneti kättesaadavuse suurendamine, mis on arengukava meetmete rakendamise kaudu tuntavalt paranenud, eriti mobiilse interneti osas. Aastatel 2019–20 viiakse ellu nn viimase miili, aga ka koolide internetitaristu projekt, et tõsta ühenduste kättesaadavust ning kvaliteeti. Väljakutse on endiselt kiire interneti (kuni 100 mbit) omaksvõtt tarbija poolt, seda vaatamata suurenenud pakkumisele.

Teine infoühiskonna toimimiseks vajalik komponent on riigi infosüsteemi baastaristu. Kuigi riigi teenuste taristut (X-tee, eID, teabevärvad jne) on järjepidevalt arendatud, tuleb tehnoloogia kiire arengu ning tarbijate ootuste valguses seda **jätkuvalt ajakohastada või vajaduse korral selle osi ka välja vahetada**. See tagab taristu komponentide pideva terviklikkuse ja käideldavuse ning vastavuse konfidentsiaalsuse nõuetele. Avaliku sektori IKT-lahenduste tervikliku toimimise eeldus on nende **koosvõime**. Väljakutse on tugevam riigi infosüsteemi koosvõime põhimõtete jõustamine ning era- ja avaliku sektori vahelise koosvõime loomine.

Taas on käivitatud arhitektuurinõukogu töö, et uuendada koosvõimeraamistikke selleks, et koosvõimet ning e-riigi arhitektuuri paremini juhtida, samuti parandada koostööd erasektoriga. Tehtud on pingutusi tehnoloogiasuundumustega kaasaskäimiseks, loodud näiteks riigipilve taristu, kasutusele võetud plokiahela tehnoloogia ning tehisintellekti rakendusi, kuid eesmärk on nende tehnoloogiate laiem kasutuselevõtt, et suurendada teenuste ning taristu efektiivsust. Teisisõnu, teenusteruum ei toimi veel kogu Eesti ulatuses ühtsena ja see pärsib näiteks majanduse tootlikkust. Sarnaselt on pärsitud teenuste piiriülene kättesaadavus, näiteks digiresepti (koostöö Eesti ja Soome vahel on siiski käivitunud) või e-arvete kasutamine väljaspool Eestit. Samuti nõuab tähelepanu avaliku ja erasektori tööjaotus ning koostöömudel.

Kolmas väljakutse on e-teenuste kättesaadavus, nende mugavus ning kiirus, mis paratamatult peavad sammu

pidama erasektori teenuste kvaliteedi ning võimaluste rohkusega. See paneb surve alla avalike e-teenuste pakkujad ning arendajad. E-teenuste valdkonnas on tänaseks juurutatud **teenuste omanike kontseptsioon**, mille käigus on määratud teenuste omanikud, loodud „Avalike teenuste nõukogu²“, mille kaudu on võimalik ellu viia valdkonna- ja asutuste-üleseid projekte teenuste arendamiseks. Lisaks sellele on loodud teenuste kataloog³, mis annab pildi olemasolevatest asutuste teenustest. Määrusega „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused⁴“, on loodud õiguslik alus liikuda **kliendikesksete valdkonnaüleste teenuste** suunas.

Fookuses on samuti teenuste kvaliteedi näitajate väljatöötamine ning kehtestatud miinimumindikaatorite⁵ (aeg, rahulolu, maksumus, tehingute arv) järjepidev mõõtmine. **Ambitsioon on** liikuda järgmisele tasemele, **osutades teenuseid sündmuspõhiselt ja terviklikult** (koondades eri valdkondade ja asutuste teenused) kliendi vaates ning **proaktiivselt** (kasutades selleks olemasolevaid kontrollitud andmeid) seal, kus see on võimalik. Kokkuvõttes on järgmiseks arenguhüppeks kavas teenused automatiseerida, koondada kokku ning läbivalt iga teenusepakkuja juures teenustega rahulolu mõõta.

Neljas valdkondadeülene osa infoühiskonna toimimisest on **haridus ja oskused**, mille kaudu on võimalik mõjutada digitaalsete muutuste sisseviimist igas eluvaldkonnas ning tõsta tootlikkust. Eesmärgi saavutamise riskikoht on IKT spetsialistide pakkumise suurendamine ning tegevuste kestlikkuse tagamine läbi eri haldusalade ja tegevussuundade, mh Haridus- ja teadusministeeriumi tulemusvaldkonnas. Üks lahendustest on tihedam koostöö eelkõige programmide ja tegevuste planeerimise tasandil. Väljakutse on võimaluste tagamine kõigile Eesti noortele, et omandada heal tasemel IKT-baasoskused, tegeleda IKT-huviharidusega- ja tegevuse ning andekatel talenti edasi arendada.

Eesti inimeste **arvuti- ja internetikasutus** on kogu arengukava perioodi jooksul olnud **tõusutrendis**, ulatudes 2017. a lõpuks 88,1%-ni 16 – 74-aastaste eagrupid⁶. Partnerite koostöös on **suurendatud IKT-huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavust ning rahastamist** loodus-ja täppisteaduste valdkonnas, koolitatud juhendajaid ja loodud juhendmaterjalid. IKT-baasoskuste omandamise eelduseks üldhariduse tasemel on kokkulepitud õpilaste pädevused, need on lõimitud ainekavadesse ja rakendamist toetavad õppematerjalid ning õpetajakoolitus. Muuhulgas pööratakse erilist tähelepanu **turvalisusega seotud pädevuste arendamisele ja teadlikkuse tõstmisele** – jätkub Targalt Internetis programm, Kaitseministeeriumi ja Tallinna Tehnikaülikooli koostöös on käivitunud KüberNaaskli võistlus jms⁷.

² <https://www.mkm.ee/et/avalike-teenuste-noukogu>

³ <https://www.riigiteenused.ee/et/teenuste-otsing>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052017007>

⁵ https://www.mkm.ee/sites/default/files/content-editors/20180213_teenuste_kvaliteedi_juhis_atn_kinn.pdf

⁶ Statistikaamet

⁷ KüberNaaskel

Pädevuste omandamist peab mõõtma. Alates 2014. aastast on üldhariduse riiklikus õppekavas defineeritud üldpädevusena digipädevus⁸, valminud põhikooli IKT ainekava, IKT on lõimitud aineõpetusse, loodud on digitaalsete õppematerjalide portaal⁹. Käivitatud on õppekavade arendus ja suuremalt planeeritakse tähelepanu pöörata digi- ja andmekirjaoskuse ning meediakirjaoskuse arendamisele, algoritmilise mõtlemise arendamisele. Kevadel 2018 toimusid piloodina põhikooli ja gümnaasiumi lõpuklasside õpilaste IKT oskuste taseme mõõtmiseks tasemetööd. 2019. a piloteeritakse tasemetööd kutsehariduse kutsekeskhariduse õppekavadel.

Võtmetähtsusega on õpetajad, kes peaksid tehnoloogiat oskuslikult õppetöoga vajadus- ja võimaluspõhiselt siduma. Kuigi õpetajakoolitusega on tegeletud juba kümnekond aastat, ei peeta endiselt nende oskuseid piisavateks ning koolitusvajadus on jätkuv. Kuigi alates 2018. a sügisest paranes **digitaalsete õppematerjalide kättesaadavus, on kasutusoskus laiemalt ebapiisav**. Eesti üldhariduse keskmine tase on väga kõrge, kuid piisavalt ei tegeleta andekatega, sh IKT valdkonnas, kellel on suur potentsiaal.

IKT-spetsialistide tööjõupuuduse leevendamiseks jätkatakse IT-Akadeemia programmiga¹⁰ IT-õpet pakkuvates kõrgkoolides. Täiendavalt IT-õppele, on IT-Akadeemia programmi kaudu hakatud rahastama erialaste IKT-oskuste arendamist ja vastavat õppekavaarendust ning 2018. aastast ka teadusvõimekuse tugevdamist. Välismaise tööjõu Eestisse toomist hõlbustab lisaks välismaalaste seadusele 2018. a käivitatud 2000 IT-spetsialisti projekt Work in Estonia¹¹ programmis. Uue ümberõpet pakkuva projektina katsetatakse Vali-IT!¹² koolitusmudelit, mis annab inimestele võimaluse karjäärimuutuseks.

Nii avaliku kui ka erasektori e-lahendused on pälvinud rahvusvahelist tähelepanu ja andnud Eestile tõsiseltvõetava partneri ja hinnatud kaasarääkija staatuse rahvusvahelistes koostöövormides, sealhulgas Euroopa Liidus ja NATOs ning avatud valitsemise partnerluse¹³, aga ka digimeelsete riikide koostööformaatides, samuti läbi vastastikuse koostöö memorandumite.

Eelnevatega läbivalt seotud teema on **e-riigi kestlikkus**, mis tuleneb aastate jooksul esinenud pideva ülalhoiu ja edasiarenduse, aga ka küberturbe valdkonna alarahastusest. Senistel hinnangutel võib tehnoloogiline „võlg“ riigi infosüsteemides ulatuda kuni 60 miljoni euronni aastas, mida Riigikogu ning Valitsus viimase riigieelarve strateegiaga on küll vähendama asunud, aga mida tuleb jätkata. Rahastuse osas on väljakutseks olnud ka projektipõhine arendus struktuurifondide (SF) vahenditest, mis seab piiranguid arenduste agiilsusele ja pidevale uuendamisele, mistõttu on suund SF vahendite osakaalu järk-järgulisele vähendamisele.

⁸ [Digipädevus riiklikus õppekavas](#)

⁹ <https://e-koolikott.ee/>

¹⁰ <https://www.hitsa.ee/ikt-haridus/ita>

¹¹ <https://www.workinestonia.com/?lang=et>

¹² <http://vali-it.ee/>

¹³ <https://vm.ee/et/uudised/eesti-uhines-ametlikult-avatud-valitsemise-partnerlusega>

6. Meetmed ja tegevused

6.1.Meede 1 – SIDETURU JA ÜHENDUSTE ARENG

Tabel 3. Meetme „Sideturu ja ühenduse areng“ eesmärk ja mõõdik

Meetme eesmärk:	Kõigile tarbijatele on loodud liitumise võimalus kvaliteetse ja taskukohase sidetaristuga				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Kiire internetiühendusega kaetud majapidamiste osakaal Allikas: TTJA, Aruanne elektroonilise side valdkonnas toimunud arengutest	84%	88%	90%	92%	92%

6.1.1. Programmi tegevus: Sideturu reguleerimine ja arendamine

Sideturu st elektroonilise side turu ja postside turu arendamise eesmärk on luua õiguslik raamistik, mis oleks kooskõlas Euroopa Liidu õiguse ja rahvusvaheliste kokkulepetega ning toetaks sideturu arengut.

Sellela luuakse vajalik õiguslik regulatsioon elektroonilise side turule sisenemiseks, elektroonilise side tururegulatsiooni teenusele, numeratsioonihaldusele ja elektroonilise side teenuse järelevalvele. Loodav elektroonilise side regulatsioon toetab Eesti infoühiskonna arengukavaga võetud eesmärkide täitmist.

Loodava postside regulatsiooniga tagatakse universaalse postiteenuse osutamine Eestis, universaalse postiteenuse osutaja jätkusuutlikkuse ning nähakse ette ebamõistlikult koormavate kulude katmist. Lisaks toetatakse riigieelarvest sihtotstarbelise toetuse näol perioodika kodukannet maapiirkonnas.

Tabel 4. Programmi tegevuste eesmärk ja mõõdik

Programmi tegevuse eesmärk:	Tagada õiguslik raamistik, mis toetab sideturu arengut ja konkurentsi.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Järgmise põlvkonna mobiilsideks valmisolek Allikas: MKM	---	2/3 5G sagedusi on välja antud	Kõik 5G sagedused on välja antud	Esimesed 5G võrgud on kasutuses	Esimesed 5G võrgud on kasutuses
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, TTJA					

6.1.2. Programmi tegevus: Sideühenduste reguleerimine ja arendamine

Tegevuse tulemusena ehitatakse lõpuni lairibaühenduse baasvõrk ning paraneb kiire interneti kättesaadavus kõikjal Eestis. Samuti on tagatud raadiosageduste haldus ning väljaandmine, muuhulgas selleks, et võtta kasutusele uue põlvkonna andmeside, 5G. Selleks, et hoogustada järgmise põlvkonna mobiilside võrkude rajamist ja kasutuselevõttu Eestis, töötatakse välja ja viiakse ellu Eesti 5G tegevuskava.

Tabel 5. Programmi tegevuste eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Luu õiguslik raamistik, mis aitaks kaasa sideühenduste arengule				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
30 Mbit/s kiirusega interneti kättesaadavus kõigi Eesti elanike jaoks (kaabelside) Allikas: TTJA	80 %	90%	95 %	100 %	100 %
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, TTJA					

6.2.Meede 2 – RIIGI INFOSÜSTEEMI ARENG

Riigi e-teenuste baastaristu on kogum riigi infosüsteemidest ja usaldusteenustest, mis võimaldab riigiasutustel koguda ning jagada infot ja osutada kodanikele ning ettevõtetele teenuseid, samuti ka ettevõtetele kasutada teenuseid majandustegevuse teostamiseks. Baastaristu arendus toimub Riigi infosüsteemi ametis ning poliitika kujundamine ning koordineerimine MKMi riigi infosüsteemi osakonnas.

Meetme eesmärk on, et E-teenuste baastaristu toetab Eesti elanike ja ettevõtjate tegevusi nii kodus kui ka piiriülesest. Seda tagatakse läbi selle, et riigi e-teenuste baastaristut ja elektroonilise identiteedi jt teenuseid hoitakse käideldavana ning kaasaegsena, vajaduse korral vahetatakse välja osasid, et tagada komponentide pidev terviklikkus, käideldavus ning vastavus konfidentsiaalsuse nõuetele, ja tagatakse teabe korrektne säilimine ning andmete ja teenuste (riikidevaheline) taaskasutamine.

Tabel 6. Meetme „Riigi infosüsteemi areng“ eesmärk ja mõõdikud

Meetme eesmärk:	E-teenuste baastaristu toetab Eesti elanike ja ettevõtjate tegevusi nii kodus kui ka piiriülesest				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Turvalist elektroonset identiteeti (ID-kaart, mobiil-ID, digi-ID, Smart ID) kasutavate inimeste osakaal eID-d omavatest elanikest Allikas: RIA	60%	67%	69%	71%	71%
Mitteresidentide poolt loodud ettevõtete arv Allikas: EAS, E-Residentsuse programm	10500	19500	25000	31250	31250
Riikide arv, kellega Eesti on avanud teenuste baastaristul (nt X-teel või elektroonisel identiteedil) põhinevaid piiriüleseid avalikke teenuseid Allikas: RIA	2	3	5	7	7
X-teega liitunud ettevõtete arv Allikas: RIA	324	336	342	348	348

6.2.1. Programmi tegevus: Riigiside ja riigivõrgu arendamine

Riigivõrk on peamine andmeside teenuse osutaja avalikule sektorile (97%). Riigivõrgu baasilt teavitab CERT-EE küberohtudest ning korraldab ennetustegevusi. Riigivõrgu eesmärk on tagada võrkude omavaheline liiklus ka siis, kui ühendus välisriikidega on mingil põhjusel häiritud.

Riigivõrk pakub ka andmeside teenust, mida kasutatakse andmevahetuseks EL institutsioonide ja liikmesriikide vahel. Eesmärk on magistraalvõrgu laiendamine ja andmete läbilaskevõimekuse suurendamine, kohalike omavalitsuste Riigivõrku liitmine, samuti ka dubleerimise vähendamine, vajadusel konsolideerimine. Luuakse riigiside kontseptsioon.

Tabel 7. Programmi tegevuste eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Tagada riigile turvalised ja toimepidevad infokommunikatsiooni ning nutika taristu teenused.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Tagada võrkude omavaheline liiklus	99,89%	99,95%	99,95%	99,95%	99,95%

ka siis, kui ühendus välisriikidega on mingil põhjusel häiritud. Teenuse käideldavuse % Allikas: RIA					
Tagada andmeside teenuse andmevahetuseks ELi institutsioonide ja liikmesriikide vahel. Teenuse käideldavuse % Allikas: RIA	99%	99%	99%	99%	99%
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, RIA					

6.2.2. Programmi tegevus: Riigi e-teenuste baastaristu arendamine

Riigi infosüsteem toetab kogu ühiskonna ja majanduse arengut, kuna selle najal toimib kogu riigis **ühtne e-teenuste ruum**. Selleks tuleb alusplatvorme arendada ja taaskasutust edendada, infole ja andmete ligipääsu edendada, jm. e-Teenuste ruum peab olema seejuures avatud ja ühtne ka rahvusvaheliselt, sest ettevõtted ja inimesed toimetavad piiriüleltselt – sh Euroopa Liidu ühtse turu tingimustes.

Tabel 8. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	On tagatud e-teenuste baastaristu, mis toetab Eesti elanike ja ettevõtjate tegevusi nii kodus kui ka piiriüleltselt.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Turvalist elektroonset identiteeti (ID-kaart, mobiil-ID, digi-ID jne) kasutavate inimeste osakaal eID-d omavatest elanikest Allikas: RIA	60%	67%	69%	71%	71%
Mitteresidentide poolt loodud ettevõtete arv	10500	19500	25000	31250	31250
Riikide arv, kellelga Eesti on avanud teenuste baastaristul (nt X-teel või elektroonsel identiteedil) põhinevaid piiriüleltselt avalikke teenuseid Allikas: RIA	2	3	5	7	7
X-teega liitunud ettevõtete arv Allikas: RIA	324	336	342	348	348
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, RIA, Siseministeerium, TTJA, Maamet, EAS, Statistikaamet.					

6.3.Meede 3 – Paremavalikud teenused IKT abil

Majanduse konkurentsivõime ja ühiskonna areng eeldavad head riigivalitsemist. Riikidel tuleb vähema ressursiga toimida üha paremini, et vastata elanikkonna kasvavatele ootustele saada mugavaid teenuseid.

IKT nutikas ärakasutamises peitub märkimisväärne potentsiaal parema riigivalitsemise kujundamiseks. Selleks tuleb luua tingimusi ja anda suund IKT kasutuselevõtuks poliitikavaldkondades ja avaliku sektori asutustes, nii avalike teenuste osutamise kui ka asutuste toimimise parendamiseks. **Lisaks olemasolevatele tegevustele on eraldi programmi tegevuse kaudu eesmärgistatud proaktiivsete, taustal toimivate e-teenuste juurutamine.**

Tabel 9. Meetme „Paremavalikud teenused IKT abil“ eesmärk ja mõõdikud

Meetme eesmärk:	Rahuolu kasv e-teenustega ettevõtjate ning elanike seas				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Rahuolu e-teenustega 90% ettevõtjate seas Allikas: MKM Teenuste kataloog - riigiteenused.ee	59,68%	70%	80%	90%	90%
Rahuolu e-teenustega 85% elanike seas Allikas: MKM Teenuste kataloog - riigiteenused.ee	65,18%	75%	80%	85%	85%

6.3.1. Programmi tegevus: Proaktiivsed, taustal toimivad avalikud teenused IKT abil

Programmi tegevus hõlmab terviklike sündmusteenuste arendust, äripoolse digimuutuste nõustamist, teenuste elutsükli haldust ja piiriülest koostööd Läänemere piirkonnas e-teenuste loomisel.

Tabel 10. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Avalike teenuste toimimine kasutajatele mugavalt ja riigile tõhusalt				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Töötavate proaktiivsete sündmusteenuste arv Allikas: MKM	1	4	7	10	10
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, RIA, Rahandusministeerium					

6.4.Meede 4 - IKT oskuste areng

Siht on arendada järjepidevalt digitaalset kirjaoskust, et ei tekiks või süveneks (digitaalne) lõhe ühiskonnas – et kõigil eestimaalastel oleks piisavalt teadlikkust ja oskusi IKT abil oma elukvaliteeti ja heaolu tagada, avalikke teenuseid kasutada jm. E-lahenduste kasutamise vajalik eeldus on inimeste teadlikkus infoühiskonna võimalustest ja ohtudest, sealhulgas oskused end ohtude eest kaitsta (NB! küberturvalisuse tegevused on kaetud küberturvalisuse programmis).

Tabel 11. Meetme „IKT oskuste areng“ eesmärk ja mõõdikud

Meetme eesmärk:	Rohkem kõrgema lisandväärtusega töökohti, suurem rahvusvaheline konkurentsivõime ja kõrgem elukvaliteet inimeste IKT-oskuste tõusu kaudu				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Interneti mittekasutajate osakaal 16–74-aastaste Eesti elanike seas Allikas: Statistikaamet (IT32: 16-74-aastased arvuti- ja internetikasutajad isikute rühma järgi)	9,8%	8%	6%	5%	5%
IKT- spetsialistide osakaal koguhõives Allikas: Statistikaamet	6,8%	8%	8%	8%	8%

6.4.1. Programmi tegevus: Digitaalse kirjaoskuse tagamine

Programmi tegevus hõlmab kodanike digitaalse kirjaoskuse ehk baasoskuste arendamist.

Tabel 12. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdik

Programmi tegevuse eesmärk:	Inimesed teavad ja oskavad internetti oma elukvaliteedi parandamiseks kasutada				
Mõõdikud:	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
Interneti mittekasutajate osakaal 16–74-aastaste Eesti elanike seas Allikas: Statistikaamet (IT32: 16-74-aastased arvuti- ja internetikasutajad isikute rühma järgi)	9,8%	8%	6%	5%	5%
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM					

6.4.2. Programmi tegevus: Kõrgemate IKT-oskuste arendamine

Programmi tegevus hõlmab IKT-oskuste kaudu Eesti elanike heaolu suurendamist ja konkurentsivõime tõstmist tööturul läbi IKT spetsialistide hariduse, näiteks andmeteaduste ja IT õiguse õppekavade väljatöötamise toetamise ning õppe rahastamise.

Tabel 13. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdik

Programmi eesmärk:	Suurema lisandväärtusega töökohtade arvu kasv kõrgemate IKT-oskuste kaudu				
Mõõdikud:	Algtase (2019)	Sihttase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)
IKT- spetsialistide osakaal koguhõives Allikas: Statistikaamet	6,8%	8%	8%	8%	8%
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM					